

DIREKTIVA 2006/116/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 12. decembra 2006****o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic****(Kodificirana različica)**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, zlasti členov 47(2), 55 in 95 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Direktiva Sveta 93/98/EGS z dne 29. oktobra 1993 o uskladitvi trajanja varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic ⁽³⁾ je bila bistveno spremenjena ⁽⁴⁾. Zaradi jasnosti in racionalnosti bi bilo treba navedeno direktivo kodificirati.

(2) Bernska konvencija za varstvo književnih in umetniških del in Mednarodna konvencija za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in RTV organizacij (Rimska konvencija) določata le minimalno trajanje varstva pravic, na katere se nanašata, kar državam podpisnicam dopušča, da določijo daljše trajanje varstva. Nekatere države članice so uporabile to pravico. Poleg tega nekatere države članice še niso podpisnice Rimske konvencije.

(3) Razlike obstajajo med nacionalnimi zakoni, ki urejajo trajanje varstva avtorske pravice in sorodnih pravic in ki lahko zavirajo prost pretok blaga in prost pretok storitev ter izkrivljajo konkurenco na skupnem trgu. Za nemoteno delovanje notranjega trga je treba zakone držav članic uskladiti tako, da so pogoji varstva v Skupnosti enaki.

(4) Pomembno je določiti ne le trajanja varstva kot takega, temveč tudi določene izvedbene določbe, na primer datum, od katerega se šteje trajanje varstva.

(5) Določbe te direktive ne bi smele vplivati na uporabo določb členov 14a(2)(b), (c) in (d) ter (3) Bernske konvencije v državah članicah.

(6) Minimalno trajanje varstva, ki ga določa Bernska konvencija, je bilo namreč obdobje avtorjevega življenja in 50 let po njegovi smrti, namenjeno varstvu avtorja in prvih dveh generacij njegovih potomcev. Povprečna življenjska doba v Skupnosti se je podaljšala do take mere, da to obdobje več ne zajema dveh generacij.

(7) Določene države članice so določile trajanje varstva, daljše od 50 let po avtorjevi smrti, da bi nadomestile učinke svetovnih vojn na izkoriščanje avtorjevih del.

(8) Določene države članice so za varstvo sorodnih pravic uvedle obdobje 50 let po zakoniti objavi ali zakoniti priobčitvi javnosti.

(9) Diplomatska konferenca, ki se odvijala pod pokroviteljstvom Svetovne organizacije za intelektualno lastnino (WIPO) decembra 1996, je vodila k sprejetju nove pogodbe Pogodba WIPO o izvedbah in fonogramih, ki pokriva varstvo avtorjev oziroma izvajalcev in proizvajalcev fonogramov. Ta pogodba predstavlja pomembno posodobitev mednarodnega varstva sorodnih pravic.

(10) Ustrezno spoštovanje pridobljenih pravic je eno od splošnih pravnih načel, ki ga varuje pravni red Skupnosti. Posledica trajanja varstva avtorskih in sorodnih pravic, ki jo uvaža pravo Skupnosti, ne sme biti zmanjšanje varstva, ki ga uživajo imetniki pravic v Skupnosti pred začetkom veljavnosti Direktive 93/98/EGS. Uvedbo trajanja varstva je treba izvesti v daljšem obdobju, da bi se učinki prehodnih ukrepov obdržali na minimalni ravni in bi se omogočilo nemoteno delovanje notranjega trga.

(11) Varstvo avtorske pravice in sorodnih pravic je potrebno izvajati na visoki ravni, saj so takšne pravice osnovnega pomena za intelektualno ustvarjanje. Njihovo varstvo tudi zagotavlja ohranjanje in razvoj ustvarjalnosti v interesu avtorjev, kulturnih industrijskih panog, potrošnikov in družbe v celoti.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 26. oktobra 2006 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 12. oktobra 2006 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in Sklep Sveta z dne 30. novembra 2006.

⁽³⁾ UL L 290, 24.11.1993, str. 9. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 167, 22.6.2001, str. 10).

⁽⁴⁾ Glej del A Priloge I.

- (12) Za zagotovitev visoke stopnje varstva, ki hkrati ustreza zahtevam notranjega trga in potrebi po vzpostavitvi pravne ureditve, ki vodi k skladnemu razvoju književnega in umetniškega ustvarjanja v Skupnosti, je trajanje varstva avtorskih pravic potrebno uskladiti na 70 let po smrti avtorja ali 70 let po zakoniti objavi dela, pri sorodnih pravicah pa 50 let po dogodku, s katerim pravica nastane.
- (13) Zbirke so varovane po členu 2(5) Bernske konvencije, ko zaradi izbire in razporeditve svoje vsebine predstavljajo umetniške stvaritve. Ta dela so varovana kot taka, ne glede na avtorsko pravico v vsakem delu, ki sestavlja takšne zbirke, zato za dela, vključena v zbirko, lahko posledično velja posebno trajanje varstva.
- (14) V vseh primerih, ko se eno ali več fizičnih oseb določi kot avtorja, je treba trajanje varstva izračunati po njihovi smrti. Vprašanje avtorstva celotnega dela ali njegovega dela je dejansko vprašanje, o katerem bodo morala odločati nacionalna sodišča.
- (15) Trajanje varstva začne teči prvega januarja tistega leta, ki sledi letu zadevnega dogodka, kot je določeno v Bernski in Rimski konvenciji.
- (16) Varstvo fotografij je v državah članicah predmet različnih ureditev. Fotografsko delo se v pomenu Bernske konvencije šteje za izvirno, če gre za avtorjevo individualno intelektualno stvaritev, ki odraža njegovo osebnost, pri čemer se ne upoštevajo drugi kriteriji, na primer vrednost ali namen. Varstvo drugih fotografij je treba prepustiti nacionalni zakonodaji.
- (17) Zato, da bi se izognili različnemu trajanju varstva v zvezi s sorodnimi pravicami, je nujno najti isto začetno točko trajanja varstva po vsej Skupnosti. Izvedbo, posnetek, prenos, zakonito objavo in zakonito priobčitev javnosti, torej načine, kako narediti predmet sorodnih pravic na vse primerne načine zaznaven ljudem, je treba upoštevati pri določanju trajanja varstva ne glede na državo, v kateri pride do te izvedbe, posnetka, prenosa, zakonite objave ali zakonite priobčitve javnosti.
- (18) Pravice RTV organizacij pri oddajanju, ne glede na to, ali oddajajo po žici ali po radijskih valovih, vključno s kablom ali satelitom, ne smejo biti večne. Torej je nujno, da trajanje varstva začne teči le od prvega prenosa določene oddaje. S to določbo naj bi se izognili teku novega obdobja v primerih, ko je oddaja identična predhodni.
- (19) Države članice morajo še naprej svobodno ohranjati ali uvajati druge pravice, povezane z avtorsko pravico, še posebej v zvezi z varstvom kritičnih in znanstvenih izdaj. Države članice, ki uvedejo nove sorodne pravice, pa morajo za zagotovitev preglednosti na ravni Skupnosti uradno obvestiti Komisijo.
- (20) Treba je pojasniti, da ta direktiva ne velja za moralne pravice.
- (21) Za dela, katerih država izvora v pomenu Bernske konvencije je tretja država in katerih avtor ni državljan Skupnosti, je treba primerjati trajanje varstva ob pogoju, da varstvo, priznано v Skupnosti, ne traja dlje kot varstvo, določeno v tej direktivi.
- (22) Kadar imetnik pravic, ki ni državljan Skupnosti, izpolnjuje pogoje za varstvo po mednarodnem sporazumu, mora biti trajanje varstva sorodnih pravic enako, kot je določeno v tej direktivi. Vendar pa ne sme preseči trajanja, določenega v državi, katere državljan je imetnik pravic.
- (23) Primerjava rokov ne sme povzročiti, da države članice pridejo v konflikt s svojimi mednarodnimi obveznostmi.
- (24) Države članice še naprej svobodno sprejemajo določbe glede interpretacije, prilagajanja in nadaljnega izvajanja pogodb o izkoriščanju varovanih del in drugi vsebini, ki so bile sklenjene pred podaljšanjem obdobja varstva, ki izhaja iz te direktive.
- (25) Spoštovanje pridobljenih pravic in zakonitih pričakovanj je del pravnega reda Skupnosti. Države članice lahko posebej zagotovijo, da v določenih okoliščinah avtorske in sorodne pravice ne morejo povzročiti plačevanja s strani oseb, ki so v dobri veri izkoristile dela v času, ko so takšna dela bila v prosti uporabi.
- (26) Ta direktiva ne bi smela posegati v obveznosti držav članic glede rokov za prenos v nacionalno pravo in uporabo direktiv, ki so določeni v delu B Priloge I –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Trajanje pravic avtorjev

1. Pravice avtorja književnega ali umetniškega dela v smislu člena 2 Bernske konvencije trajajo v obdobju avtorjevega življenja in 70 let po njegovi smrti, ne glede na datum, ko je bilo delo zakonito dano na voljo javnosti.

2. Kadar je delo ustvarilo več avtorjev, se trajanje varstva iz odstavka 1 računa od smrti soavtorja, ki je umrl zadnji.

3. Avtorska pravica na anonimnih in psevdonimnih delih traja 70 let po tem, ko je bilo delo zakonito dano na voljo javnosti. Če psevdonim ne dovoljuje nobenega dvoma o tem, kdo je avtor, ali če avtor med rokom iz prvega stavka razkrije svojo identiteto, traja varstvo v skladu z odstavkom 1.

4. Kadar država članica predvideva posebne določbe o avtorskih pravicah na kolektivnih delih ali da se pravna oseba določi kot imetnik pravic, se trajanje varstva računa po določbah iz odstavka 3, razen v primeru, ko so fizične osebe, ki so delo ustvarile, identificirane kot take v verzijah dela, ki so dane na voljo javnosti. Ta odstavek ne vpliva na pravice identificiranih avtorjev, katerih ugotovljivi prispevki spadajo v takšna dela; za te prispevke se uporabi odstavek 1 ali 2.

5. Kadar je delo objavljeno v zvezkih, delih, nadaljevanjih, izdajah ali nanizankah in se po tem zakonu trajanje varstva računa po dnevu, ko je bilo delo zakonito dano na voljo javnosti, se trajanje varstva računa za vsako od teh sestavin posebej.

6. V primeru del, pri katerih trajanje varstva pravic ne teče od smrti avtorja ali avtorjev in ki niso bila zakonito objavljena v 70 letih od njegove stvaritve, varstvo preneha.

Člen 2

Kinematografska ali avdiovizualna dela

1. Glavni režiser kinematografskega ali avdiovizualnega dela velja za njegovega avtorja ali soavtorja. Države članice lahko določijo druge soavtorje.

2. Varstvo kinematografskih ali avdiovizualnih del preneha 70 let po smrti zadnje preživele osebe od naštetih oseb, ne glede na to, ali so te osebe določene kot soavtorji: glavni režiser, pisec scenarija, avtor dialogov in skladatelj glasbe, ustvarjene posebej za uporabo v kinematografskem ali avdiovizualnem delu.

Člen 3

Trajanje sorodnih pravic

1. Pravice izvajalcev trajajo 50 let od datuma izvedbe. Če pa je bil v tem času posnetek izvedbe zakonito izdan ali zakonito priobčen javnosti, trajajo pravice izvajalcev 50 let od prve izdaje ali prve priobčitve, ki se je pripetila najprej.

2. Pravice proizvajalca fonogramov trajajo 50 let, odkar je bil posnetek narejen. Če pa je bil fonogram zakonito objavljen v tem obdobju, te pravice trajajo 50 let od prve zakonite objave. Če do

zakonite javne objave ne pride v obdobju iz prvega stavka in če je fonogram v tem obdobju zakonito priobčen javnosti, omenjene pravice trajajo 50 let od datuma prve zakonite priobčitve javnosti.

Kjer pa zaradi poteke obdobja trajanja varstva pravic proizvajalcev fonogramov, priznanega po členu 3(2) Direktive 93/98/EGS, kakor je obstajala pred njeno spremembo z Direktivo 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi, niso več varovane na dan 22. decembra 2002, zaradi tega odstavka ne bodo ponovno varovane.

3. Pravice filmskega producenta trajajo 50 let, odkar je bil narejen posnetek. Če je bil v tem času film zakonito izdan ali zakonito priobčen javnosti, trajajo pravice izvajalca 50 let od prve izdaje ali prve priobčitve, ki se je pripetila najprej. Izraz „film“ pomeni kinematografsko ali avdiovizualno delo ali gibljive slike, ne glede na to, ali jih spremlja zvok.

4. Pravice RTV organizacij trajajo 50 let od prvega radio-difuznega oddajanja ne glede na to, ali to oddajanje poteka po žici ali po radijskih valovih, vključno s kablom ali satelitom.

Člen 4

Varstvo prej neobjavljenih del

Oseba, ki prvič zakonito izda ali priobči javnosti še neobjavljeno delo, na katerem je avtorska pravica že potekla, uživa varstvo, ki je enako materialnim avtorskim pravicam in drugim pravicam avtorja. Takšne pravice trajajo 25 let od prve zakonite izdaje ali zakonite priobčitve javnosti dela.

Člen 5

Kritične in znanstvene izdaje

Države članice lahko varujejo kritične in znanstvene izdaje del, ki so prišla v prosto uporabo. Takšne pravice trajajo največ 30 let od takrat, ko je kritična ali znanstvena izdaja prvič zakonito izdana.

Člen 6

Varstvo fotografij

Fotografije, ki so izvirne v smislu, da so avtorjeve individualne intelektualne stvaritve, so varovane skladno s členom 1. Za določitev njihove upravičenosti do varstva se ne uporabljajo nobeni drugi kriteriji. Države članice lahko poskrbijo za varstvo drugih fotografij.

Člen 7

Varstvo v razmerju do tretjih držav

1. Kadar je država izvora dela v pomenu Bernske konvencije tretja država, avtor dela pa ni državljani Skupnosti, traja varstvo pravice, ki ga priznavajo države članice, do dne, ko preneha veljati varstvo v državi, od koder delo izvira, ne sme pa prekoračiti roka, določenega v členu 1.

2. Trajanje varstva, določeno v členu 3, velja za imetnike pravic, ki niso državljani Skupnosti, pod pogojem, da jim države članice varstvo priznajo. Brez vpliva na mednarodne obveznosti držav članic pa trajanje varstva, ki ga priznavajo države članice, traja najpozneje do dne, ko preneha veljati varstvo v državi, katere državljan je imetnik pravic, in ne sme preseči roka, določenega v členu 3.

3. Države članice, ki so na dan 29. oktobra 1993, še posebej ob upoštevanju svojih mednarodnih obveznosti, določile daljše trajanje varstva, kot izhaja iz določb, na katere se sklicujeta odstavka 1 in 2, lahko to varstvo ohranijo do sklenitve mednarodnih sporazumov o trajanju varstva avtorske in sorodnih pravic.

Člen 8

Računanje trajanja varstva

Trajanje varstva iz te direktive začne teči prvega januarja tistega leta, ki sledi dogodku, s katerim je pravica nastala.

Člen 9

Moralne pravice

Ta direktiva ne vpliva na določbe držav članic, ki urejajo moralne pravice.

Člen 10

Časovna uporaba

1. Kjer je trajanje varstva, ki ni daljše od ustreznega trajanja, ki ga predpisuje ta direktiva, v državi članici že začelo teči s 1. julijem 1995, ta direktiva ne more skrajšati tega trajanja v tej državi članici.

2. Trajanje varstva po tej direktivi velja za vsa dela in predmete, varovane v vsaj eni od držav članic na datum iz odstavka 1 v skladu z nacionalnimi določbami o avtorski ali sorodnih pravicah, oziroma za dela, ki ustrezajo kriterijem varstva po Direktivi [Sveta 92/100/EGS z dne 19. novembra 1992 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodni avtorski na področju intelektualne lastnine] ⁽¹⁾.

3. Ta direktiva ne vpliva na nobeno dejanje uporabe, ki se izvede pred datumom iz odstavka 1. Države članice sprejmejo nujno potrebne določbe za posebno varstvo pridobljenih pravic tretjih strank.

4. Državam članicam ni treba uporabiti določb iz člena 2(1) pri kinematografskih ali avdiovizualnih delih, ki so nastala pred 1. julijem 1994.

Člen 11

Obvestilo in predložitev

1. Države članice takoj obvestijo Komisijo o vsakršnem zakonskem predlogu za priznanje novih sorodnih pravic, vključno s temeljnimi razlogi za njihovo uvedbo ter predvidenim rokom trajanja.

2. Države članice predložijo Komisiji besedila predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 12

Razveljavitev

Direktiva 93/98/EGS je razveljavljena, brez poseganja v obveznosti držav članic glede rokov za prenos v nacionalno pravo direktiv, ki so določeni v delu B Priloge I.

Sklici na razveljavljeno direktivo se upoštevajo kot sklici na to direktivo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo v Prilogi II.

Člen 13

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije.

⁽¹⁾ UL L 346, 27.11.1992, str. 61. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2001/29/ES.

Člen 14

V Strasbourgu, 12. decembra 2006.

Naslovniki*Za Evropski parlament**Predsednik**Za Svet**Predsednik*

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

J. BORELL FONTELLES

M. PEKKARINEN

PRILOGA I

DEL A

Razveljavljena direktiva z njeno spremembo

Direktiva Sveta 93/98/EGS
(UL L 290, 24.11.1993, str. 9)

Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta
(UL L 167, 22.6.2001, str. 10)

Samo člen 11(2)

DEL B

Roki za prenos v nacionalno pravo in začetek uporabe

(iz člena 12)

Direktiva	Roki za prenos	Datum začetka uporabe
93/98/EGS	1. julij 1995 (členi 1 do 11)	19. novembra 1993 (člen 12) najkasneje 1. julija 1997, kar zadeva člen 2(1) (člen 10(5))
2001/29/ES	22. december 2002	

PRILOGA II

Korelacijska tabela

Direktiva 93/98/EGS	Ta direktiva
Člen 1 do 9	Člen 1 do 9
Člen 10(1) do (4)	Člen 10(1) do (4)
Člen 10(5)	—
Člen 11	—
Člen 12	Člen 11(1)
Člen 13(1), prvi pododstavek	—
Člen 13(1), drugi pododstavek	—
Člen 13(1), tretji pododstavek	Člen 11(2)
Člen 13(2)	—
—	Člen 12
—	Člen 13
Člen 14	Člen 14
—	Priloga I
—	Priloga II